

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

**ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΑ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΩΝ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ ΤΗΣ
ΕΠΟΧΗΣ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ 1882
ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ
ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ**

ΕΛΙΖΑ ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	i-iii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ - Το ιστορικό κοινωνικο-πολιτικό πλαίσιο της περιόδου 1878-1888	
1 Η νέα αποικιακή διοίκηση και η διάγνωση των προσδοκιών του πληθυσμού	1
2 Το φορολογικό πλαίσιο της νέας αποικιακής διοίκησης και οι αντιδράσεις	2
3 Η σύσταση του νέου Νομοθετικού Συμβουλίου	4
4 Η κορύφωση των κινητοποιήσεων και η απαίτηση για αποστολή Πρεσβείας	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ - Η αντίδραση στα φορολογικά μέτρα μέσα από τον κυπριακό Τύπο μέχρι τη σύσταση του Νομοθετικού Συμβουλίου του 1882	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ - Οι αντιδράσεις των χριστιανών στα φορολογικά μέτρα της βρετανικής διοίκησης μέχρι την αποστολή της πρώτης κυπριακής Πρεσβείας	14
Επίλογος	35
Συμπεράσματα	37
Βιβλιογραφία	41

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ 1882, ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Εισαγωγή

Οι δράσεις και τα γεγονότα που περιγράφονται πιο κάτω, οριοθετούν τις αναφορές της παρούσας μελέτης, η οποία καλείται να καταγράψει και να αναλύσει τις αντιδράσεις των χριστιανών της νήσου, από την ίδρυση του Νομοθετικού Συμβουλίου του 1882, μέχρι τις κινητοποιήσεις που απαίτησαν την αποστολή της πρώτης Πρεσβείας στο Λονδίνο, μέσα από τον ελληνόφωνο κυπριακό Τύπο της εποχής.

Οι πρώτες κυπριακές εφημερίδες εκδόθηκαν αμέσως μετά την άφιξη των Βρετανών αποικιοκρατών, στο πρώτο κυπριακό τυπογραφείο που λειτούργησε στη Λάρνακα. Το πρώτο κυπριακό τυπογραφείο έφερε στο νησί ο δημοσιογράφος και δάσκαλος Θεόδουλος Κωνσταντινίδης, ο οποίος εξέδωσε το πρώτο φύλλο της πρώτης κυπριακής εφημερίδας «Κύπρος» στις 29 Αυγούστου 1878¹.

Τα κυριότερα θέματα που απασχόλησαν τον κυπριακό Τύπο στα πρώτα χρόνια της δράσης του, ήταν ο ερχομός των Βρετανών και οι αλλαγές που επήλθαν στο διοικητικό και κοινωνικο-οικονομικό σύστημα του νησιού, οι μεταρρυθμίσεις της νέας αποικιακής διοίκησης, οι εκλογές για την ανάδειξη των αιρετών μελών του Νομοθετικού Συμβουλίου, και τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Σώματος. Περίοπτη θέση στη θεματική των πρώτων κυπριακών εφημερίδων, κατείχε το ζήτημα της φορολογικής πολιτικής που ακολούθησαν οι Βρετανοί αμέσως μετά την ανάληψη της διοίκησής τους και ο λεγόμενος φόρος υποτελείας που επέβαλαν στους Κυπρίους.

¹ Ανδρέα Κλ. Σοφοκλέους, *Η Συμβολή των Πρώτων Κυπριακών Εφημερίδων (1878-1883) στην Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ελλήνων της Κύπρου*, Λευκωσία 1994, σσ. 89-91.

Άλλωστε, ο Τύπος επηρέαζε σε σημαντικό βαθμό τις συνεδριάσεις του Νομοθετικού Συμβουλίου, ασκώντας πιέσεις στα αιρετά μέλη του για διεκδίκηση συγκεκριμένων αιτημάτων.

Καθοριστική των εξελίξεων στο νησί και των πολιτικών διεργασιών που ακολουθούσαν, υπήρξε η αναδημοσίευση, των δημοσιεύσεων των πρακτικών των συνεδριάσεων για τα κυπρογενή ζητήματα, στη Βουλή των Κοινοτήτων και στη Βουλή των Λόρδων, καθώς επίσης, οι αναδημοσιεύσεις των σχετικών άρθρων από το διεθνή Τύπο της εποχής.

Βασική πηγή της μελέτης αυτής είναι ο Τύπος, οι εφημερίδες της υπό ανασκόπηση περιόδου και η εκτενής αρθρογραφία, η ειδησεογραφία και η σχολιογραφία των φύλλων, μεταξύ της διετίας 1882-1883 και της αποστολής της πρώτης Κυπριακής Πρεσβείας στο Λονδίνο, η οποία αποτέλεσε και τη πρώτη διεθνή πολιτική κινητοποίηση των χριστιανών της Κύπρου, για τη διεκδίκηση των κοινωνικο-οικονομικών αιτημάτων τους.

Αυτή η περίοδος και τα όσα καταγράφονται στις εφημερίδες της εποχής, αποτελούν πρωτογενή πηγή πληροφόρησης για τα τεκταινόμενα μετά την άφιξη των Βρετανών στην Κύπρο. Ταυτόχρονα, διαφωτίζουν τον μελετητή και τους αναγνώστες για τις απόψεις και τις αντιλήψεις του πληθυσμού, αλλά και για τον τρόπο που ο Τύπος διαμόρφωνε την κοινή γνώμη και κινητοποιούσε τις μάζες για να διεκδικήσουν τις επιδιώξεις τους έναντι της βρετανικής διοίκησης.

Θα πρέπει δε να υπομνηστεί ότι κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο, σημαντικό τμήμα του πληθυσμού μαστίζονταν από αμάθεια και αναλφαβητισμό, οπότε η σημασία του Τύπου αποκτούσε μοναδική αξία ενημέρωσής του για όσα ελάμβαναν χώρα στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Δεν θα πρέπει μάλιστα να υποτιμηθεί, ούτε να παραγνωρίζεται ότι οι Βρετανοί, λόγω της φιλελεύθερης παράδοσης τους, επέτρεψαν, μαζί με μια σειρά φιλελεύθερων μεταρρυθμίσεων, όπως ήταν για παράδειγμα, η εισαγωγή της ισοπολιτείας, της ισότιμης μεταχείρισης και της αδέκαστης απονομής δικαιοσύνης - την έκδοση των πρώτων εφημερίδων. Αυτό ήταν αναντίλεκτα, ένα γεγονός

πρωτόγνωρο για τον τόπο ο οποίος εξερχόταν από μια μακραίωνη περίοδο καταπίεσης και εξαθλίωσης σε όλα τα επίπεδα διαβίωσης.

Βέβαια, η λειτουργία, αλλά και οι περιορισμοί μέσα στους οποίους καλείτο να δράσει ο κυπριακός Τύπος πρέπει να ιδωθούν μέσα στο ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο της εποχής και τις συνθήκες που επικρατούσαν τότε και όχι σε σύγκριση με τα σημερινά επίπεδα αλλά και τη γνώση που εμείς κατέχουμε σήμερα για το βιωμένο ιστορικό γεγονός, που ήταν, τότε, ένα άγνωστο μέλλον.